

Memorie van Toelichting Kadernota 2026-2029

Inleiding

Deze Memorie van toelichting is onderdeel van de Kadernota 2026-2029. Tijdens de ateliersessie op 24 juni 2025 en de kernsessie op 26 juni 2025 bleek dat er behoefte was aan aanvullende toelichtingen op een aantal ruimtebiedende maatregelen wat betreft de reikwijdte en de impact. De aanvullende toelichtingen zijn in deze Memorie van toelichting vastgelegd.

Verminderen ambitieniveau onderhoud elementenverharding

Paragraaf 5.3 blz 17:

Voor het onderhoud elementenverharding in de wegen kan overgegaan worden van kwalitatief beheren van de openbare ruimte naar financieel gestuurd beheer.

Aanvullende toelichting:

Voorgesteld wordt het onderhoudsniveau voor elementenverharding (voornamelijk tegels en klinkers) te verlagen van 'basis' naar 'financieel gestuurd'. Dit betekent dat het beschikbare budget (€ 1.095.000) leidend is. In tegenstelling tot asfalt leidt uitstel van herstel bij elementenverharding niet tot hogere herstelkosten, wat deze keuze verantwoord maakt.

Effecten voor inwoners:

- Kleine oneffenheden (zoals losse of verzakte klinkers) worden niet meer direct hersteld. De veiligheid komt niet in het geding.
- Kleine kuilen of verzakkingen kunnen langer blijven bestaan voordat ze worden aangepakt.
- De ervaren kwaliteit van de openbare ruimte kan hierdoor afnemen, vooral in woonwijken of gebieden met veel voetgangers.

Aanbestedingsbeleid (openbare ruimte)

Paragraaf 5.3 blz 17:

Extra ambities/beleid ten opzichte van wettelijke verplichtingen bij aanbestedingen zorgt voor extra kosten. Indien aanbestedingen beperkt blijven tot wettelijke voorschriften kan er naar verwachting € 50.000 bespaard worden.

Aanvullende toelichting:

In het huidige aanbestedingsbeleid is een voorkeur opgenomen voor lokale bedrijven. Het effect van de maatregel is dat lokale bedrijven welkom blijven, maar er geen voorkeursbehandeling meer is: kwaliteit en prijs zijn leidend. Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor onze ambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. De besparing zit in de uitvoeringskosten.

Als voorbeeld van de huidige uitvoering bij het aanbesteden van het hekkelen en maaien:

- De gemeente wordt in het bestek opgedeeld in 3 percelen.
- Hierbij kunnen meerdere aannemers inschrijven op elk perceel.
- De gunning per perceel gaat naar de laagste inschrijver, met één belangrijke voorwaarde: Een aannemer kan slechts één perceel gegund krijgen, ook als hij op meerdere percelen de laagste inschrijving heeft.
- De overige percelen gaan dan naar de volgende laagste inschrijver.

Na invoering van deze maatregel zijn prijs en kwaliteit leidend en kan een aannemer meerdere percelen krijgen.

Beperken inwonersparticipatie bij werkzaamheden (openbare ruimte)

Paragraaf 5.3 blz 18:

Door participatie van inwoners bij de uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte terug te brengen naar onderste trede (informerende) kan er naar verwachting € 50.000 bespaard worden.

Aanvullende toelichting:

De gemeente past de manier waarop inwoners betrokken worden bij de uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte aan. Dit betekent dat we de inwoners tijdig op de hoogte brengen van geplande werkzaamheden in hun buurt, maar dat we tijdens de uitvoering geen individuele wensen of esthetische aanpassingen meer meenemen. Door deze aanpassing verwachten we jaarlijks € 50.000 te besparen. In de praktijk bleek dat tijdens de uitvoering regelmatig verzoeken binnenkwamen voor kleine aanpassingen, zoals het verplaatsen van een inrit of het wijzigen van bestrating. Hoewel goed bedoeld, zorgen deze verzoeken vaak voor vertraging en extra kosten.

Wat blijft hetzelfde?

- Participatie in de planvorming en het beleid blijft ongewijzigd. De inwoner kan nog steeds meedenken over plannen voordat ze worden uitgevoerd.
- Technische fouten of onveilige situaties worden uiteraard nog steeds hersteld.
- De inwoner blijft via onze gebruikelijke kanalen (zoals brieven, website en informatieborden) geïnformeerd over werkzaamheden.

Voorbeeld: Inrit aanpassen tijdens werkzaamheden

Situatie vóór de wijziging: Tijdens het herbestraten van een straat vraagt een bewoner of de inrit iets breder gemaakt kan worden, zodat de auto makkelijker in- en uit kan rijden. De uitvoerder past eventueel het ontwerp ter plekke aan of er ontstaat discussie of dit in het totaalontwerp en de randvoorwaarden (bv breedte van de inrit) past.

Situatie ná de wijziging: Dezelfde bewoner doet het verzoek, maar de uitvoerder legt uit: Tijdens de uitvoering voeren we alleen het goedgekeurde ontwerp uit. Aanpassingen zijn nu niet meer mogelijk. U kunt dit soort wensen vooraf indienen in de planfase.

Verlagen ambitieniveau beheer en onderhoud Openbaar Groen

Paragraaf 5.3 blz 18:

In het beheerplan Openbaar Groen zijn de volgende posten aan te passen zonder aan de kernactiviteiten van de gemeente te komen.

- Stoppen met dorpen en wijken initiatieven. Verwachte besparing circa € 25.000.
- Stoppen met ontwikkelingen. Verwachte besparing circa € 50.000.
- Geen bijdrage beeldbepalende bomen verordening. Verwachte besparing circa € 30.000.
- Dorpsbosjes in eigen beheer nemen. Deze werkzaamheden worden nu deels uitbesteed, eigen beheer is voordeliger. Verwachte besparing circa € 50.000.
- De exotenbestrijding niet uitbreiden en op financieel niveau 2024 houden. Verwachte besparing circa € 50.000.

Aanvullende toelichting:

- Budgetten dorpen en wijken initiatieven en ontwikkelingen: in het beheerplan zijn budgetten opgenomen voor zowel dorpen- en wijkeninitiatieven (€ 25.000) als ontwikkelingen (€ 50.000). Hiervan is in 2023–2024 geen gebruik gemaakt. Eventuele aanpassingen in de uitvoering zijn binnen de overige bestaande budgetten opgevangen. In de kadernota wordt voorgesteld deze posten op nul te zetten. Op basis van de afgelopen jaren zal de inwoner hier geen effect van ondervinden.
- Beeldbepalende bomen: de gemeente heeft een verordening opgesteld voor beeldbepalende bomen, maar stelt geen middelen beschikbaar voor bomen op particulier terrein. Het gehele budget

van € 30.000 vervalst. Dit geld is bedoeld om de beeldbepalende bomen mee te nemen in de veiligheidsrondes voor bomen die de gemeente nu voor de eigen bomen ook doet. De eigenaar van een beeldbepalende boom wordt, indien dit budget vervalst, daar waar gevraagd alleen met advies ondersteund. De gemeente doet geen boomveiligheidscontrole meer. Bij het doen van boomveiligheidscontroles nemen wij ook een deel van de verantwoordelijkheid over. Verder nemen we geen maatregelen. Juridisch is de eigenaar nu ook al verantwoordelijk vanuit zorgplicht.

- Dorpsbosjes: Het budget voor dorpsbosjes wordt gehalveerd van € 100.000 naar € 50.000. Door het onderhoud van bosjes die nu door nog door een aannemer worden onderhouden in eigen beheer te nemen, wordt het onderhoudsniveau gelijkgetrokken en worden kosten bespaard. De verwachte impact is beperkt.
- Exotenbestrijding: Het budget wordt aangepast naar het feitelijk bestede bedrag van de afgelopen jaren: € 150.000. Inwoners kunnen lokaal meer overlast ervaren van exoten (zoals Japanse duizendknoop), vooral als deze zich uitbreiden. Bij uitzonderlijke situaties moet alsnog ingegrepen worden.

Leges heffen bij Verken je Idee

Paragraaf 5.4 blz 19:

Voor een aantal producten of diensten worden nu geen leges in rekening gebracht. Bijvoorbeeld voor verken je idee (VKJI). Dit zijn zo'n 500 aanvragen per jaar. Het vragen van leges levert (meer) opbrengsten op.

Aanvullende toelichting:

We gaan benchmarken met andere gemeenten en onderzoek doen naar een passend tarief voor dit product, zodat de inkomsten beter in verhouding staan tot het uitgevoerde werk. We willen de drempel voor een dergelijke aanvraag van VKJI ook niet te hoog maken, aangezien we wel willen dat er initiatieven worden ingediend.

Indien blijkt dat een initiatief niet passend is binnen het omgevingsplan of meerdere beleidsterreinen en een initiatief heeft geen kans van slagen dan verzoeken wij de initiatiefnemer om het VKJI in te trekken. Hiervoor rekenen we dan geen leges of een minimaal bedrag.

Daarnaast moet er nog gekozen worden of we de betaalde leges van VKJI willen verrekenen met leges voor een vergunning. Hierin zien we verschillende mogelijkheden. Namelijk het volledig verrekenen van de leges, het deels verrekenen van de leges of geheel niet verrekenen van de leges.

Het beoogde bedrag is naar ons idee realistisch, we zullen dit verder onderbouwen in de legesverordening die eind 2025 moet worden vastgesteld.

Ander organiseren monumentenzorg

Paragraaf 5.5 blz 19:

Monumentenzorg wordt nu ingehuurd waarbij de volledige vergunning in relatie tot monumenten wordt afgehandeld. Het is mogelijk deze rol als adviseur te doen en zelf de vergunning af te handelen (inbesteden van werk). De kosten voor monumentenzorg moeten dan omgezet worden naar formatie, waardoor een besparing wordt gerealiseerd.

Aanvullende toelichting:

Voor de aanvragers van vergunningen bij monumenten is er geen effect. De adviseur zal nog steeds ondersteunen bij onderdelen van de aanvraag van de vergunning. Hij is alleen niet zelf meer verantwoordelijk voor het hele vergunningsproces.

Taakstelling gemeentelijke bedrijfsvoering

Paragraaf 5.5 blz 20:

Van de directie wordt verwacht dat zij op termijn, met minder budgettaire en/of formatieve middelen dan nu, het huidige takenpakket uitvoeren. Deze opgave sluit aan bij het onderwerp efficiencyvoordelen en geldt organisatiebreed. De directie is verantwoordelijk deze taakstelling in te vullen.

Aanvullende toelichting:

De gemeentelijke organisatie staat voor de opgave om het huidige takenpakket vanaf 2026 met minder middelen uit te voeren. De directie is verantwoordelijk voor het invullen van deze taakstelling en werkt aan een brede benadering om dit op een verantwoorde manier te realiseren. De invulling van deze taakstelling zal plaatsvinden langs meerdere sporen:

Formatieve optimalisatie

Waar mogelijk worden vacatures niet ingevuld of op een andere wijze opgevangen binnen de organisatie. Dit betekent niet automatisch het schrappen van functies, maar wel het kritisch kijken naar hoe en waar inzet van formatie echt nodig is.

Digitalisering en automatisering

We investeren in digitalisering, automatisering en robotisering om processen efficiënter en minder arbeidsintensief te maken. Denk hierbij aan digitale dienstverlening, geautomatiseerde processen (bijvoorbeeld op het gebied van administratieve taken), en inzet van data-analyse voor beter inzicht en sturing.

Keuzes in werkzaamheden

We maken bewuste keuzes in wat we wel, niet, minder of later doen. Dit kan betekenen dat bepaalde projecten of activiteiten worden uitgesteld of afgeschaald, of dat accenten worden verlegd binnen bestaande programma's. In overleg met de bestuurlijke prioriteiten stellen we focus aan in de uitvoering, waarbij maatschappelijke opgaven centraal blijven staan.

Door deze samenhangende benadering streven we ernaar de taakstelling te realiseren.